

ZAMONAVIY SHAROITLARDA AKTIVLAR VA INVESTITSIYILARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'NALISHLARI

Musayeva Jamila Karomatovna,

Buxoro muhandislik-texnologiya instituti katta o'qituvchisi

Xalilova Maya Nutfullayevna

Buxoro muhandislik-texnologiya instituti dotsenti,

Xalilova Madinabonu Abduraxmon qizi,

Buxoro muhandislik-texnologiya instituti magistranti

Annotatsiya. Maqolada mintaqaning investitsion salohiyatini oshirishda aktivlardan samarali foydalanishning ahamiyati va mexanizmlari, zamonaviy sharoitlarda davlatning investitsiya siyosatining xususiyatlari, muammolari, O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirish maqsadida investitsiya muhitini rivojlantirish va aktivlardan samarali foydalanish bo'yicha takliflar belgilab berilgan. Milliy iqtisodiyot darajasida investitsiyalarni va aktivlarni boshqarishni qo'llab-quvvatlash yo'nalishlari o'z aksini topgan, shuningdek, takliflar baholanadi.

Kalit so'zlar: iqtisodiyot, sarmoya, aktiv, salohiyat, kapital, integratsiya, globallashuv, infratuzilma, samaradorlik, mintaqa, omil, strategiya, eksport, hamkor.

Kirish.

Zamonaviy sharoitda "investitsiya salohiyati" - bu investitsiya bozorida to'plangan kapitalning ajralmas qismi bo'lgan potentsial sarmoya talabi ko'rinishidagi investitsiya resurslarining yig'indisi bo'lib, u real investitsiya talabiga aylanishi mumkin va qobiliyatiga ega. mintaqaning iqtisodiy o'sishi. Korxonaning investitsion salohiyati esa investitsiya obyektini sifatida turli investitsiyalarni jalb qilish orqali barqaror rivojlanish uchun strategik shartlar va omillar majmuidir. Shuningdek, lotin tilidan tarjima qilingan "potentsial"- "salohiyat" atamasi "kuch", "imkoniyat" degan ma'noni anglatadi. Umumiy iqtisodiy ma'noda "potentsial" atamasi korxonaga uchun mavjud mablag'lar va imkoniyatlar to'plamidir [1].

Tadqiqot ob'ekti

Jahon xo'jaligining zamonaviy globallashuv jarayonlaridan biri jamiyatda korxonaga va tashkilotlardagi faoliyatni boshqarish, kapital, tovar va sarmoyalardan maqsadli foydalanish, ishchi kuchining erkin harakatida inson intellektual rivojlanishidan unumli foydalanish, investitsion faoliyatni tashkil etishning o'sishida namoyon bo'ladi. Ush omil ta'sirida rivojlanayotgan omillarning globallashuv jarayonidan olib chiqish, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot sur'atlarini keltirib chiqarishi mumkin bo'lgan sabab bo'lib, investitsiya muhitning e'tiborga olib kelishi mumkin bo'lmagan oqibatlarni yuzaga keltirishi mumkin [2].

Milliy iqtisodiyotning zamonaviy rivojlanish sharoitida iqtisodiy munosabatlar sub'ekting investitsiya salohiyatini shakllantirish va rivojlantirish jarayoni boshqaruv samaradorligi darajasi sifatida ko'plab omillar bilan belgilanadi. Hudud iqtisodiyotiga aktivlar ko'inishidagi investisiyalarni jalb etish barqaror iqtisodiy o'sish va moliyaviy daromadlarni ta'minlashda muhim vazifa hisoblanadi. Va o'z navbatida, investitsiya siyosatini shakllantirish uchun investorga kafolatlar darajasi bilan belgilanadigan samarali mintaqaviy investitsiya strategiyasini ishlab chiqish zaruratini beradi. O'z navbatida, potentsial investorlarni mintaqadagi investitsiya muhitining holati, ya'ni investitsiya salohiyati va investitsiya xatarlari darajasi tashvishga solmoqda. Milliy iqtisodiyotda sarmoyadorlar uchun mintaqaning investitsiya reytingini, shuningdek kapital qiymatini baholash juda dolzarbdir [3].

Tadqiqot metodologiyasi.

Ilmiy tadqiqot ilmiy abstraksiyalash, tahlil va sintez, iqtisodiy adabiyotlar tahlili usullaridan samarali qilingan.

Mavzuning o'rganilganlik darajasi

Barqaror investitsiya siyosatini olib borish mintaqaning iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash uchun investitsiya resurslarini to'g'ri boshqarishni ta'minlaydi. Globallashuv sharoitida investitsion salohiyatni baholashda infratuzilma, aholining innovatsion va intellektual salohiyati, resurslar bilan ta'minlanganligi kabi asosiy omillarni hisobga olish zarur [4].

Davlatning investitsion salohiyati hududlarning tabiiy xususiyatlari, geografik joylashuvi tufayli shakllanadi. Iqtisodiyotni jadal rivojlantirish sharti investitsiya jarayonlarini rivojlantirish ekanligini hisobga olib, davlat tomonidan tanlab olingan investitsiya salohiyatini rivojlantirish strategiyasi mintaqaga investitsiyalarni jalb qilishning real imkoniyatlarini belgilab beradi va sarmoyalarni tarkibiy o'zgartirish samaradorligini belgilaydi, mintaqaning ijtimoiy-iqtisodiy tizimini belgilaydi [5].

O'zbekistonda investitsiya siyosati investorlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, milliy iqtisodiyotning turli sohalarida investitsiya loyihalarini rag'batlantirish bo'yicha harakatlarni ifodalaydi [6]. Investorni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning turli chora-tadbirlari orasida eng keng tarqalgan shakli investitsiya loyihalarini amalga oshirish uchun berilgan kreditlar va mahalliy byudjetdan olingan kreditlar bo'yicha foizlarni qisman to'lash va turli kafolatlar, shuningdek investorlar uchun soliq imtiyozlaridir [7].

Tahlil va natijalar

Hozirgi kunda ekologiya, ayniqsa, suv resurslari muammolari tobora global tus olayotgani barchaga ma'lum. Biz nafaqat bugunni, balki kelajak avlodni ham o'ylashimiz kerak. Oxirgi 3 yil davomida mamlakatda suvning kamayishi kuzatilmoqda. Uning ta'siri, ayniqsa, Amudaryoning quyi oqimida joylashgan hududlarda sezildi. Shundan kelib chiqib, Amudaryo havzasida yangi kanal qurish bo'yicha qo'shni Afg'oniston muvaqqat hukumati va xalqaro hamjamiyat bilan xalqaro me'yorlar asosida va barcha mamlakatlar manfaatlarini hisobga olgan holda amaliy muloqotni boshlash zarur [8].

So'nggi 15 yil ichida jami yog'ingarchilik 25 foizga kamaydi. Yozda g'ayritabiiy issiq kunlar ko'proq bo'ladi, bu esa bizni oldinda yanada katta sinovlar kutayotganidan dalolat beradi. Ayni paytda ekin maydonlarini sug'orishda katta yo'qotishlarga yo'l qo'yilmoqda. Shuning uchun suv resurslarini boshqarish tizimi tubdan isloh qilishni taqozo etadi [1].

Avvalo, suvni hisobga olishning shaffof tizimi joriy etilib, yaqin uch yilda 13 mingga yaqin suv inshooti raqamlashtiriladi. Shu bilan birga, davlat-xususiy sheriklik asosida 16 ta yirik nasos stansiyasi modernizatsiya qilinib, muqobil energiya manbalariga o'tkaziladi. Buning uchun suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliقدan tushumlarning bir qismi to'ldiriladi Ular, asosan, hududlarda irrigatsiyani rivojlantirish, ariq va kanallarni betonlashtirishga qaratilgan [9].

Hozirgi kunda butun dunyoda bo'lgani kabi O'zbekistonda ham jiddiy global ekologik muammolar mavjud. Ulardan aksariyat hududlarda tuproqning tanazzulga uchrashi, unumdor yerlarning qisqarishi, cho'llanish, suv tanqisligi, qurg'oqchilik, aholini toza ichimlik suvi bilan ta'minlash masalasi ham o'ta dolzarb bo'lib, kasalliklarga olib kelmoqda[10].

Tabiatni e'zozlash, suv, havo, atrof-muhit musaffoligini saqlash har bir mahalla ahlining chinakam tashvishi bo'lishi kerak. Vaziyatni ijobiy tomonga o'zgartirish uchun ular ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish sohasidagi sa'y-harakatlarni, xususan, "Yashil Makon" milliy loyihasi [1] doirasidagi ishlarni faollashtirdilar.

Qishloq xo'jaligini isloh qilish maqsadida yer munosabatlari sohasida katta ishlar boshlab yuborildi, qishloq xo'jaligini rivojlantirish uchun 100 ming gektar ekin maydonlari 400 ming dehqonga berildi. Eng muhimi, buning samarasida qo'shimcha 1,5 million tonna oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirildi, 1 million 200 mingdan ortiq qishloq ahli ish va daromad oldi. Bu islohot natijasida bozorlarimiz va do'konlarimizda to'kin-sochinlikka erishdik, eksport hozirgi darajaga yetdi, aholining jon boshiga to'g'ri keladigan daromadlari oshdi. [12].

2023-yilda aholiga yana 100 ming gektar sug'oriladigan ekin maydonlarini ajratish rejalashtirilgan. Buning hisobidan 350 mingga yaqin yangi dehqon xo'jaligi tashkil etiladi. Natijada 750 mingta yangi dehqon xo'jaliklari tadbirkorlik subyektlariga, haqiqiy tomorqa egalariga aylanadi, qishloqdagi ko'plab ijtimoiy muammolar, birinchi navbatda, ishsizlik va qashshoqlik o'z yechimini topadi [13].

Milliy iqtisodiyotimizda bu boradagi ishlarni samarali tashkil etish viloyat va tumanlar hokimlari zimmasiga yuklatilgan. Kooperatsiya faol qo'llab-quvvatlanadi, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash, saralash va qayta ishlash bo'yicha kichik va o'rta quvvatlar infratuzilmasi rivojlantiriladi. 2023-yilda qishloq xo'jaligi sohasida yuqori qiymat zanjirini yaratish bo'yicha loyihalarga bir milliard dollar yo'naltirish rejalashtirilgan. Erkin bozor mexanizmlarini joriy etish, sog'lom raqobat va xususiy mulk daxlsizligini ta'minlash, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash milliy daromadning oshishiga xizmat qilmoqda. [14].

Hozirgi globallashuv davrida dunyoda murakkab geosiyosiy vaziyat vujudga keldi, energiya resurslari taqchilligi kuchayib, oziq-ovqatga bo'lgan ehtiyoj ortib, moliyaviy

resurslar qimmatlashmoqda. Binobarin, iqtisodiy islohotlarni davom ettirish, xususiyl sektorini qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish, buning uchun ichki imkoniyatlarni to'liq safarbar etish, ishbilarmonlik muhitini yanada yaxshilash borasidagi islohotlarni jadallashtirish zarur [15].

Avvalo, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tengsizlikni kamaytirish, barcha tuman va shaharlarni mutanosib rivojlantirish uchun yangicha yondashuvlar zarur. Tuman va shaharlar mavjud sharoit, salohiyat va imkoniyatlardan kelib chiqib 5 toifaga bo'lingan. Tadbirkorlik faoliyati har tomonlama rivojlangan 26 ta tuman 1-toifaga, yaxshi infratuzilmaga ega 46 ta tuman 2-toifaga, sharoiti nisbatan qoniqarli bo'lgan 76 ta tuman 3-toifaga, tadbirkorlik faoliyati uchun yetarli darajada jozibador bo'lmagan 40 ta tuman 4-toifaga, sharoiti og'ir bo'lgan 20 ta tuman esa 5-toifaga [16].

Muayyan toifadan kelib chiqib, tadbirkorlarga subsidiyalar, kreditlar va kompensatsiyalar ajratiladi. Soliq stavkalari ham farqlanadi. Shunga ko'ra, kreditlar bo'yicha foiz stavkalarini pasaytirish va infratuzilma xarajatlari uchun davlat tomonidan kompensatsiya to'lash kabi boshqa toifadagi yo'nalishlarda ham qator imtiyozlar taqdim etiladi. [17]. Byudjet xarajatlarini va aholi va tadbirkorlar oldidagi majburiyatlarimizni kamaytirmasdan, biznesga soliq yukini kamaytirish ko'zda tutilgan. Xususan, 1 yanvardan qo'shilgan qiymat solig'i stavkasini 15 foizdan 12 foizga kamaytirish orqali tadbirkorlar ixtiyorida yiliga kamida 14 trillion so'm qoladi. Biroq, biznes muhitini yaxshilash uchun faqat soliqlarni kamaytirishning o'zi etarli emas [18].

So'rovlar davomida tadbirkorlarning 70 foizi soliq va bojxona organlari, hokimliklar, energiya ta'minoti, kadastr, yong'in xavfsizligi, sanitariya nazorati boshqarmalarida ma'muriy bosim borligini ta'kidladi. Shuning uchun 2023 yilda nazorat qiluvchi, litsenziyalovchi va litsenziyalovchi organlar faoliyati yana tanqidiy ko'rib chiqiladi [19].

Ilg'or tajribalar asosida soliq va bojxona ma'muriyatchiligi tubdan isloh qilinadi. Shu bilan birga, barcha davlat organlarida tadbirkorlarga ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini baholash tizimi joriy etiladi. Tadbirkorlik sohasida javobgarlik choralari yanada yumshatish bo'yicha boshlangan islohotlar jadallashtirildi [20].

Ko'p yillardan buyon yangi gaz konlarini o'rganishga investitsiya yo'naltirilmadi, elektr va gaz tarmoqlari modernizatsiya qilinmadi. Haqiqiy buxgalteriya hisobining yo'qligi natijasida katta yo'qotishlar odatiy holga aylandi. Shu bilan birga, so'nggi olti yilda mamlakatimiz aholisi 13 foizga, sanoat korxonlari soni esa ikki barobarga – 45 mingtadan 100 mingtaga ko'paydi. Shunga ko'ra kerak elektr energiyasi kamida 35 foizga oshdi va yildan-yilga o'sishda davom etmoqda [21].

Iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi uchun energiyaga 25-30 milliard dollar sarmoya kiritishimiz kerak. Bunga sanoatga xususiyl sarmoyani jalb qilish orqaligina erishish mumkin. [22]. So'nggi uch yilda sohaga 8 milliard dollar to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar yo'naltirildi. Xususan, Buxoro, Namangan, Xorazm viloyatlarida umumiy quvvati 500 megavatt bo'lgan yana 3 ta fotoelektr stansiyasini qurish bo'yicha tender jarayonlari yakunlandi. Yil boshidan buyon 1,5 ming megavatt quvvatga ega 7 ta elektr stansiyasi ishga

tushirildi. 4,5 ming megavatt quvvatga ega yana 11 ta yirik loyihani yakunlash rejalashtirilgan. Xususan, loyiha doirasida Buxoro, Jizzax, Qashqadaryo, Navoiy, Samarqand, Farg'ona va Toshkent viloyatlarida quyosh va shamol elektr stansiyalarini qurish rejalashtirilgan bo'lib, ularda qo'shimcha 14 milliard kilovatt elektr energiyasi ishlab chiqariladi. Buning hisobiga aholini elektr energiyasi bilan ta'minlash 50 foizga oshadi [23].

Energetika sohasida erkin bozor munosabatlariga o'tish sharoitida aholining real daromadlari darajasini hisobga olish, odamlarning ijtimoiy himoyasini ta'minlash, sohada islohotlarni mutanosib va bosqichma-bosqich amalga oshirish zarur. Eng muhimi, energiya resurslaridan samarali foydalanish. [24]. Buning uchun uyda va ishda, bolalar bog'chasida, maktabda va ko'chada elektr energiyasini tejash, shuningdek, uni qonunchilik darajasida tuzatish kerak.

Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan quvvat oladigan kichik stansiyalardan foydalanish sezilarli darajada kengaymoqda. Olmaliq, Bekobod stansiyalari va Toshkent viloyatidagi boshqa yirik korxonalarda 1000 megavatt quvvatga ega quyosh elektr stansiyalarining o'rnatilishi o'z ehtiyojlari uchun yiliga 2,5 milliard kilovatt-soat elektr energiyasi ishlab chiqarish imkonini beradi. Bu Toshkent viloyatining elektr energiyasiga bo'lgan ehtiyojining qariyb 30 foizini qoplaydi va 500 million kub metr gaz chiqarish imkonini beradi. Umumiy quvvati 5-10 megavatt bo'lgan uy xo'jaliklari va korxonalarda qayta tiklanadigan energiya manbalaridan ishlaydigan qurilmalardan foydalanish loyihalarini amalga oshirish ko'zda tutilmoqda. Bu aktivlardan foydalanishni oshirish va ularning samaradorligini oshirish usullaridan biridir [25].

Kelgusi uch yilda barcha davlat tashkilotlarida quyosh batareyalari va issiq suv kollektorlari o'rnatiladi. Buning uchun 2 milliard dollarlik investitsiyalar jalb etiladi. Buning hisobiga elektr va gaz iste'molining 60 foizi "yashil energiya"ga o'tkaziladi. Uy xo'jaliklari uchun quyosh panellarini o'rnatish uchun ajratiladigan subsidiyalar miqdori ikki baravar oshiriladi.

Tabiiy gaz zaxiralarini ko'paytirish uchun geologiya-qidiruv ishlarining o'n yillik dasturi ko'zda tutilgan. Yangi texnologiyalarni joriy etish orqali birinchi marta chuqur tikuvlar ishlab chiqiladi. Xususan, Ustyurtdagi yuqori istiqbolli chuqur qatlamlarni o'rganishga xorijiy investorlarni jalb etish ko'zda tutilgan [26].

Gaz qazib olish uchun avval berilgan barcha litsenziyalar qayta ko'rib chiqiladi, samarasiz korxonalar nisbatan tegishli choralar ko'riladi, iqtisodiyotga xususiy mahalliy va xorijiy investitsiyalar jalb etilishi uchun shart-sharoitlar yaxshilanadi.

Oxirgi olti yilda real investitsiyalar oqimi yalpi ichki mahsulotga nisbatan 30 foizdan ortiq darajaga ko'tarilib, 30 milliard dollarga yaqin investitsiyalarni jalb etish, shundan 25 milliard dollari xususiy investitsiyalar, shuningdek, 300 dan ortig'ini ishga tushirish ko'zda tutilmoqda. 8 milliard dollarlik loyihalar, yana 40 ta yangi yirik loyihalarni amalga oshirish.

Shunday qilib, "Yoshlik" mis konini o'zlashtirishning birinchi bosqichi yakunlanadi, 60 million tonna rudani qayta ishlash quvvatiga ega 3-misni qayta ishlash zavodi ishga tushiriladi. Buning hisobiga Olmaliqdagi rudani qayta ishlash zavodining quvvati hozirgi

40 million tonnadan 100 million tonnagacha oshadi. Olmaliqda ham misni qayta ishlash zavodi va mis eritish zavodi qurilishi loyihalari boshlanmoqda. Navoiy viloyatidagi Pistali konida quvvati 4 million tonna bo'lgan oltin rudasini qayta ishlash majmuasi qurilishi yakunlanadi. Metallurgiya sohasidagi keng ko'lamli dasturlarimiz kelgusi besh yilda mis ishlab chiqarishni 3 barobar, oltinni esa yiliga 150 tonnagacha oshirish imkonini beradi. Kimyo, avtomobilsozlik va qishloq xo'jaligi mashinasozligi sohalarida ham yirik loyihalar ishga tushiriladi.

Shu bilan birga, investitsiyalar ko'rinishidagi aktivlarni jalb qilish uchun xususiylashtirish va davlat-xususiy sheriklik imkoniyatlaridan to'liq va samarali foydalanish zarur. 1 mingga yaqin korxonani xususiylashtirish ko'zda tutilmoqda, chunki O'zbekiston fuqarolari o'z jamg'armalarini sarmoyaga kiritish va yuqori daromad olish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak, buning uchun mamlakatimizning 10 ta yirik kompaniyasi va tijorat banklarining aksiyalari ochiq va oshkora savdoga qo'yiladi. , unda barcha fuqarolarimiz ishtirok etishi mumkin [27].

2023-yilda tayyor mahsulot eksportini 4 milliard dollarga oshirish asosiy vazifa hisoblanadi. Joriy yilda ishga tushirilgan "Yangi O'zbekiston – raqobatbardosh mamlakat induksiya" o'z samarasini bermoqda. Bir yilda ikki mingga yaqin tadbirkor ilk bor tashqi bozorga chiqdi. Keyingi bosqichda Yevropa bozorlariga to'qimachilik, elektrotexnika, charm, poyabzal va boshqa tayyor mahsulotlar yetkazib berish hajmini oshirish, shuningdek, mahsulotlarni eksport qilishda amaldagi 9 bosqichli bojxona rasmiylashtiruv tartibini qisqartirish ko'zda tutilgan. [28].

Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lish bo'yicha asosiy muzokaralar yakunlangach, ichki qonunchilikni uyg'unlashtirish va yangi standartlarni joriy etish ishlari jadallashtiriladi. Umuman olganda, 2023 yilda eksport hajmi 23 milliard dollardan oshadi. Bundan buyon Markaziy Osiyoning barcha davlatlari, shuningdek, davlatlar, strategik sheriklar va xalqaro tashkilotlar bilan ko'p qirrali va o'zaro manfaatli hamkorlikni mustahkamlash zarur. [29].

Xulosa va takliflar

Mahalliy hukumat organlarining xalqaro miqyosida amalga oshirish vazilalari kun sayin nazorat qilish. Nodavlat birlashmalarining xalqaro munosabatlariga shiddat kirib kelish shartnomalari hukumatning hukumatga hokim miqyosligiga to'sqinlik qilib, asosiy hokimiyatni iqtisodiyotdan tortib to diniy va madaniy masalalariacha jamiyat fikri bilan murosa saqlashga majbur qilmoqda [30]. Global iqtisodiy siyosat olib borishni taqozo etmoqda. Bu vaziyatda milliy iqtisodiy siyosatning vazilasi jahon'jalik jarayonlarida ishtirok etishdan xogan maksmallashtirish, kelib chiqishi mumkin bo'lgan sharoitni ham minimallashtirishdir [31].

boshqaruv idoralarning xalqaro roli o'zgarmoqda. [32].

Global iqtisodiyoti o'tish jarayoni uchun iqtisodiy siyosat yuritish zarur [33]. Bunday vaziyatda milliy iqtisodiy siyosatning maqsadi jahon iqtisodiy jarayonlarida ishtirok etishdan maksimal foyda olish, mulkni tashkil etish aktivlarini samarali boshqarishni tashkil

etish va qurish bo'yicha qurilishni minimallashtirishdir. Murakka geosiyosiy vaziyat keladi, energiya resurslari taqchilligi kuchaymoqda, oziq-ovqatga bo'lgan energiya yoki energiya, energiya qimmatlashmoqda [34].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Iqtisodiyot davlatlarida ishtirokini yanada soddalashtirish va khususiylashtirishni zhadallashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar t'g'ridan-to'g'ri" 2022 yil 18 martdagi PQ-168-son 18-martdagi PQ-168-son yillar davomida davlat xizmatlarini ko'rsatish va rivojlantirish masalalari bo'yicha. Vazirlar Mahkamasi karor qildi:

Davlat mulki ob'ektlarini izharaga berish uchun auktukka chikarilganda, izharaga berish muddati uch yil etib belgilandi. Bu balansda saqlovchi davlat mulki obektidan kelgusida o'z ehtimolini oshirish zarurati taqdirni tasdiklovchi huzhhatlar (ijodiy-iqtisodiy rivozlashtirish dasturi, ob'ektdan samarali foidalanish bo'yicha tarmoq zhadli) taqdim etilganda, [35]. izharaga berish muddati uch yildan kam etib belgilanishi mumkin.

Izharaga oluvchi tomonidan mazhburiyatlar o'z vaqtida va tulik bajarilgan taqdirda, izhara muddati yana uch yil muddatga uzatiladi [36].

O'zgartirilgan davlat tashkilotining mulkiga bulgan mulk hukuqi yangi vuzhudga kelgan kzhalik zhamiyat tomonidan elektron shaklda Agentlik va uning hududiy boshkarmasi rasmiylashtiriladi, rejalashtirish shaklda uni ERI bilan tasdiqladi, [37]. zhamiyatga va Davlat kadastrlari palatasining hududii boshkarmasi yuboriladi";

Davlat mulki ob'ekti nufuzining khalqaro ega auditorlik kompaniyasi Uzbekistonda mehnat faoliyatini davom ettirayotgan shuba korhonalari tomonidan amalga oshirilgan mulki ob'ekti "E-auksion" elektron platformacida auction savdolariga chikarilganda ular keying'ini nazorat qilishdan o'tkazish talab etymaydi. ish kun ichida Ob'ektlarni sotishda, investitsiyalarni amalga oshirishda minimal mikdori Davlat tender komissiyasi yoki davlat tender komissiyasining qarori bilan tanlov komissiyasi. Objectni izharaga berish joylarida, tayanch stavkasi resurslarga nisbatan.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasi. 20.12.2022
2. Мусаева Ж. К. Роль цифровой трансформации в развитии экономики Узбекистана. – 2021.
3. Мусаева Ж. К., Шарипова М. М. Информационная безопасность—важное условие цифровой экономики. – 2021.
4. Mukhsinov B., Yuldasheva S. Jamila Musaeva International journal of advanced science and technology vol. 29, no. 5, (2020) //ISSN. – 2005. – Т. 4238. – С. 1922-1926.
5. Мусаева Ж. К. Тенденции развития цифровой экономики и образования в Узбекистане //Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации. – 2021. – С. 246-250.
6. Мусаева Ж. К. САНОАТ КОРХОНАЛАРИДА АСОСИЙ КАПИТАЛДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ ЙЎЛЛАРИ //Журнал Инновации в Экономике. – 2021. – Т. 4. – №. 6.

7. Мусаева Ж. К., Халилова М. А. Қ. КОРХОНАЛАРНИНГ АСОСИЙ КАПИТАЛИНИ БАҲОЛАШ ВА УЛАРДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 4. – С. 200-217.
8. Мусаева Ж. К., Жумаева Д. Х. Особенности анализа основных фондов и инвестиций на предприятиях //Бенефициар. – 2019. – №. 52. – С. 7-10.
9. Мусаева Ж. К. ОЦЕНКА ОСНОВНОГО КАПИТАЛА ПРЕДПРИЯТИЙ И ОСНОВНЫЕ ПУТИ ИХ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ //Журнал Инновации в Экономике. – 2022. – Т. 5. – №. 3.
10. Karomatovna M. J. Efficiency of introducing innovative approaches in higher education in uzbekistan //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – Т. 3. – №. 4. – С. 1266-1275.
11. Karomatovna M. J. MAIN DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF LIGHT INDUSTRY ENTERPRISES IN UZBEKISTAN IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC GLOBALIZATION //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2021. – Т. 9. – №. 12. – С. 1434-1441.
12. Мусаева Ж. К., Халилова М. А. РОЛЬ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ ОБЩЕСТВА //ББК 65.0501 А 43. – 2022. – С. 283.
13. Мусаева Ж. К. РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ВА ТАЪЛИМДА РИВОЖЛАНИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ //Архив научных исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1.
14. Мусаева Ж. К., Халилова М. А. РОЛЬ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ ОБЩЕСТВА //ББК 65.0501 А 43. – 2022. – С. 283.
15. Мусаева Ж. К. РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА //ББК 65.0501 А 43. – 2022. – С. 288.
16. Karomatovna M. J., Rustambek R. BILIMLARGA ASOSLANGAN RAQAMLI IQTSODIYOTNI RIVOJLANTIRISH OMILLARI //САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ. – 2021. – С. 505.
17. Karomatovna M. J. Economic thoughts in the works of alisher navoi and their role in the development of society //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – Т. 11. – №. 1. – С. 1524-1531.
18. Мусаева Ж. К., Алимова Д. Д. ОСОБЕННОСТИ И РОЛЬ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА //ЖУРНАЛ АГРО ПРОЦЕССИНГ. – 2020. – Т. 2. – №. 1.
19. Мусаева Ж. К. Значение финансово-валютных операций в развитии экономики Узбекистана //Научно-практические исследования. – 2020. – №. 3-2. – С. 40-44.
20. Мусаева Ж. К. РОЛЬ ФИНАНСОВО-ВАЛЮТНЫХ ОПЕРАЦИИ В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА //СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ. – 2019. – С. 152-156.
21. Musaeva J. K., Elmurodov S. S., Yuldasheva S. N. ROLE OF CURRENCY RELATIONS IN THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF UZBEKISTAN //Бенефициар. – 2019. – №. 44. – С. 22-25.
22. Мусаева Ж. К., Халилова М. ОСОБЕННОСТИ И РОЛЬ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ЭТИКИ ПРОТИВ ГМО В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА //ББК 65.0501 А 43. – 2019. – С. 64.

23. Мусаева Ж. К., Халилова М. А., Мусаева А. К. СОВРЕМЕННЫЙ МЕХАНИЗМ СТИМУЛИРОВАНИЯ КАЧЕСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ // Вопросы экономических наук. – 2015. – №. 1. – С. 17-18.
24. Халилова М., Мусаева Ж., Бухара Р. У. ИННОВАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ И ИХ ОСОБЕННОСТИ.
25. Мусаева Ж. К. РОЛЬ ИНВЕСТИЦИЙ В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА // Интернаука. – 2019. – №. 9-1. – С. 76-78.
26. Мусаева Ж. К. РОЛЬ УПРАВЛЕНИЯ В РАЗВИТИИ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ // Инновационное развитие. – 2017. – №. 4. – С. 70-71.
27. Мусаева Ж. К. СТРАТЕГИЯ И ПОТЕНЦИАЛ РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВА // Ученый XXI века. – 2017. – С. 80.
28. Мусаева Ж. РОЛЬ ФИНАНСОВОГО УЧЕТА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСАМИ // Відповідальний за випуск. – 2017. – С. 30.
29. Мусаева Ж. К. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО АНАЛИЗА В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА. – 2017.
30. Мусаева Ж. К. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СТИМУЛИРОВАНИЕ КАЧЕСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ // Интернаука. – 2018. – №. 22-1. – С. 63-65.
31. Мусаева Ж. К. ОСОБЕННОСТИ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ // СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ. – 2019. – С. 279-284.
32. Мусаева, Ж. К. "Роль и значение экономических знаний в произведениях Алишера Навои." *FORMAT*: 98.
33. Karomatovna M. J. WAYS TO INCREASE THE INVESTMENT POTENTIAL OF THE REGION IN MODERN CONDITIONS // Journal of Advanced Scientific Research (ISSN: 0976-9595). – 2023. – Т. 3. – №. 2.
34. Мусаева Ж. К., Шарипова М. М. INFORMATION SECURITY IS AN IMPORTANT CONDITION FOR THE DIGITAL ECONOMY // Тенденции экономического развития в XXI веке. – 2021. – С. 323-326.
35. Musayeva J. K. O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA AKTIVLARNI BOSHQARISHNING O 'RNI VA ROLI // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 554-564.
36. J.M. Karomatovna O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA AKTIVLARNI BOSHQARISHNING O'RNI VA ROLI // ORIENSS. 2023. №4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-zbekiston-iqtisodiyotini-rivojlantirishda-aktivlarni-boshqarishning-o-rni-va-rol-i> (дата обращения: 07.05.2023).
37. Мусаева, Ж. К. "РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННЫХ РЕСУРСОВ В РАЗВИТИИ НАУКИ И ТЕХНИКИ." *ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНИШ*